

1 A bizonyítási teher

A feleknek kell bizonyítaniuk azokat a tényeket, amelyekre állításait vagy kifogásait alapozzák. A felperesnek alá kell támasztania állításait, az alperesnek pedig a kifogásait.

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A bizonyítékokat a peres felek és más érdekelt személyek nyújtják be. Amennyiben valamely peres fél vagy más érdekelt személy nem tud valamilyen bizonyítékot beszerezni, és ezzel kapcsolatosan indokolt kérelmet nyújt be, a bíróság bekérheti e bizonyítékot.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Amennyiben a bíróság elismeri, hogy valamely tény köztudomású, a tényt nem kell bizonyítani.

Az adott polgári jogi jogvitában hozott jogerős ítéletben megállapított tényeket ugyanazon felek más polgári jogi jogvitában nem kell újra bizonyítani.

A büntetőügyben hozott jogerős bírósági ítélet kötelező erejű a büntetőítélettel érintett személy polgári jogi felelősségével kapcsolatos ügyben eljáró bíróságra nézve, de kizárólag a tekintetben, hogy bűncselekmény vagy mulasztás történt, illetve hogy azt az elmarasztalt személy követte el vagy tette lehetővé.

A jogszabályok szerint megállapítottnak minősülő tényeket nem kell bizonyítani. Az ilyen vélelmek a rendes eljárás szerint megdönthetők.

A polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott eljárásoknak megfelelően a peres félnek nem kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyeket a másik fél nem vitat.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A bíróságnak a bírósági eljárás során alaposan, teljes körűen és tárgyilagosan megvizsgált bizonyítékok alapján, valamint a logikai elveken, tudományos ismereteken és a mindennapi tapasztalatból származó megfigyeléseken nyugodt bírósági gyakorlat szerint meg kell győződnie a bizonyítékok megdönthetőségéről. Ítéletében a bíróságnak meg kell indokolnia, miért részesített előnyben egy bizonyítékot egy másikkal szemben, és miért talált egyes tényeket bizonyítottnak, míg másokat nem. Egyetlen bizonyítéknak sincs előre meghatározott módon kötelező ereje a bíróságra nézve.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

A polgári perrendtartásról szóló törvény kimondja, hogy a bizonyítékok benyújtása a felek feladata, rendelkezik azonban bizonyos esetekről, amikor a bíróság saját kezdeményezésére is bekérhet bizonyítékokat (ha például az ügy gyermek érdekeit is érinti). Ha a bíróság megállapítja, hogy nem nyújtottak be bizonyítékot olyan tény vagy tények alátámasztására, amelyekre valamely fél az állításait vagy kifogásait alapozta, a bíróság tájékoztatja erről a feleket, és szükség esetén határidőt szab a bizonyítékok benyújtására.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

Az írásbeli és tárgyi bizonyítékokat a felek nyújtják be a bírósághoz. Amennyiben a felek szóbeli bizonyítékra hivatkoznak, a bíróság tanúvallomásuk meghallgatása céljából behívja a felek által megjelölt tanúkat a bírósági tárgyalásra. A bíróság ezután felveszi a bizonyítékot az ügyiratba.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

A bíróság kizárólag a jogszabályban előírt és a tárgyhoz tartozó bizonyítást engedélyezi. A bíróság elutasíthatja a bizonyítékot, ha azt a bírósági tárgyalás időpontját megelőzően kevesebb mint 14 napon belül nyújtották be, kivéve, ha a bíró más határidőt állapított meg a bizonyítékok benyújtására. Az ügy elbírálása során bizonyítékot az egyik fél vagy más érdekelt személy indokolással ellátott kérelmére lehet benyújtani, ha ez nem késlelteti az ügy elbírálását, vagy ha a bíróság elfogadta, hogy alapos indok miatt nem nyújtották be kellő időben a bizonyítékot, vagy ha a bizonyíték olyan tényekkel kapcsolatos, amelyekre a tárgyalás során derült fény.

Az ismeretlen forrásból származó információkon vagy a bíróság által meg nem vizsgált egyéb személyektől beszerzett információkon alapuló tanúvallomás nem fogadható el bizonyítékként.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A peres felek és érdekelt harmadik személyek által közölt, az állításuk vagy kifogásuk alapjául szolgáló tényekkel kapcsolatos információkat tartalmazó észrevételek, ha azokat a bírósági tárgyaláson megvizsgált és értékelt egyéb bizonyítékok alátámasztják;

tanúk és szakértők vallomása;

írásbeli bizonyíték: okiratok vagy egyéb olyan szövegek, amelyek betűkkel, számokkal és más írásbeli jelekkel, illetve egyéb műszaki eszközök és felvevő adathordozók (hang- vagy videofelvétel, adatlemezek stb.) alkalmazásával információkat rögzítenek az ügghöz tartozó tényekről;

tárgyi bizonyítékok;

szakértői jelentések;

szakértői vélemények;

közintézmények jelentései.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

Az említettek között nincs lényeges különbség, mivel a szakértők és más tanúk által tett vallomások egyaránt bizonyítékok, és a szakértők írásbeli nyilatkozata is bizonyítéknak minősül. A tanúnak vagy a szakértőnek meg kell jelennie a bíróság előtt, ha a bíróság megidézi, hogy a valóságnak megfelelő vallomást tegyen az általa ismert körülményekről (tanúként), vagy saját nevében tárgyilagos véleményt formáljon az általa megvizsgált tudományos, műszaki, művészi vagy egyéb vonatkozású tényekről.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

Egyetlen bizonyítéknak sincs előre meghatározott kötelező ereje a bíróságra nézve, mindazonáltal a bíróságnak az ítéletében meg kell indokolnia, miért részesített előnyben egy bizonyítékot egy másikkal szemben, és miért talált egyes tényeket bizonyítottnak, míg másokat nem.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Igen. A jogszabályok értelmében kizárólag meghatározott bizonyítási eszközökkel bizonyítható tények más bizonyítási eszköz útján nem bizonyíthatók.

A bíróság kizárólag a jogszabályban előírt bizonyítási eszközöket fogadja el.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

A bíróságra megidézett tanú – a jogszabályban meghatározott eseteket kivéve – nem tagadhatja meg a vallomástételt.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

Az alábbi személyek tagadhatják meg a vallomástételt:

egyenes ági hozzátartozók, első és másodfokú oldalági hozzátartozók, házastársak és a házastárs révén szerzett első fokú hozzátartozók, valamint a felek családtagjai;

a felek gyámja és gondnoka, valamint a felek gyámsága vagy gondnoksága alatt álló személyek;

azok a személyek, akik az egyik féllel jogvitában állnak egy másik ügyben.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Az a 14. életévét betöltött tanú, aki a vallomástételt a bíróság által érvénytelennek nyilvánított okból megtagadja, vagy szándékosan hamis tanúvallomást tesz, a Büntető Törvénykönyv szerint bűncselekményt követ el.

Amennyiben a tanú bírósági vagy bírói idézésre kellő indok nélkül nem jelenik meg, a bíróság legfeljebb 60 EUR összegű bírságot szabhat ki rá, vagy előállíttathatja.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

A lelkipásztorok nem kötelesek tanúvallomást tenni olyan tényekkel kapcsolatban, amelyekről gyónás során szereztek tudomást, emellett azok a személyek sem kötelezhetők vallomástételre bizonyos, rájuk bízott információkkal kapcsolatban, akik beosztásuknál vagy hivatásuknál fogva nem fedhetik fel ezeket az információkat.

Kiskorúak nem kötelesek vallomást tenni olyan tényekről, amelyek szülei, nagyszülei vagy testvéreik ellen szolgálnak bizonyítékul.

Nem kötelesek vallomást tenni azok a személyek, akik fizikai vagy mentális fogyatékoságuk miatt nem tudják megfelelően felfogni az ügy szempontjából jelentős körülményeket.

Hét év alatti gyermekek nem kötelesek tanúvallomást tenni.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A tanúként megidézett személyek kötelesek megjelenni a bíróságon, és a valóságnak megfelelő vallomást tenni minden olyan tényről, amelyekről tudomásuk van. A tanúk kötelesek válaszolni a bíróság és a felek által feltett kérdésekre. A bíróság a tanút annak lakóhelyén is meghallgathatja, ha a tanú betegsége, idős kora vagy fogyatékosága, illetőleg más alapos indok miatt nem tud megjelenni a bíróságon az idézés szerint. A tanút a tartózkodási helyétől függően vagy kifejezetten erre a célra felszerelt helyszínen videokonferencia segítségével is meghallgatja a bíróság.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélelhozattal kapcsolatban?

A peres felek vitathatják az írásbeli bizonyítékok hitelességét.

Az írásbeli bizonyítékot nem vitathatja az a személy, aki maga aláírta azt. Ez a személy külön keresetet nyújthat be a bizonyíték vitatására, ha kényszer, fenyegetés vagy csalás eredményeképpen szerezte meg az aláírását. Valamely fél benyújthat indokolással ellátott keresetet, amelyben azt állítja, hogy az írásbeli bizonyítékot meghamisították. Ha a bíróság megállapítja, hogy a bizonyítékot meghamisították, kizárja azt, és értesíti az ügyészséget a hamisításról. A bíróság az írásbeli bizonyíték meghamisítását állító kereset vizsgálata céljából szakértői jelentés készítését rendelheti el, vagy további bizonyítékokat kérhet be. Ha a bíróság megállapítja, hogy valamely fél alaptalanul kezdeményezett jogvitát az írásbeli bizonyíték meghamisításáról, pénzbírságot szabhat ki. A polgári perrendtartásról szóló törvény előírja, hogy a tanúként megidézett személyek megjelenjenek a bíróságon, és a valóságnak megfelelő vallomást tegyenek minden olyan tényről, amelyről tudomásuk van. Ha valamely fél tanúvallomással kíván bizonyítani valamilyen körülményt, a tanú kihallgatása iránt a bírósághoz intézett kérelmében ismertetnie kell, hogy a tanú az ügy mely lényegi elemét tudja vallomásával alátámasztani.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

A peres felek és harmadik személyek által közölt, az állításai vagy kifogásai alapjául szolgáló tényekkel kapcsolatos információkat tartalmazó észrevételek akkor fogadhatók el bizonyítékként, ha azokat a bírósági tárgyaláson megvizsgált és értékelt egyéb bizonyítékok alátámasztják. Ha az egyik fél elismeri a tényeket, amelyeken a másik fél állításai vagy kifogásai alapulnak, a bíróság bizonyítottnak tekintheti e tényeket, amennyiben nincsenek kételyei afelől, hogy az elismerés nem csalás, erőszak, fenyegetés vagy tévedés eredménye, célja pedig nem az igazság eltitkolása.

Utolsó frissítés: 16/04/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.